

MODEL ANSWER
EXAM: - FYBA. (Sem II)
Sub: Rural Development I
Q.P code: 33393

Page No. 0/.....

Q. No.	Marks
<p>ANS 1</p>	<p>* प्रस्तावना (महसूल प्रशासनाशी निगडित)</p> <p>* महसूल प्रशासनाचे स्वरूप - ① गाव ② तालुका, जिल्हा उपाविभाग, याबुद्दला महसूली कामांची विभागणी</p> <p>* महसूल प्रशासनाची कार्ये -</p> <p>① जामिनिविषयक नोंदी ② जमिन महसूला निघारिण ③ महसूल वसूली ④ रद्द व मिशाळ्या ⑤ अन्न व नाशरी पुरवठा ⑥ जमिन वादाचे निराकरण ⑦ निविडगुळां संवर्धी कामे</p> <p style="text-align: center;"><u>किंवा</u></p> <p>* प्रस्तावना - (पंचायत राज पद्धतीशी संबधीत)</p> <p>* पंचायत राज पद्धती संकल्पना - (स्थानिके पालकीवरील राजकीय व प्रशासकीय व्यवस्था)</p> <p>* ऐतिहासिक पार्श्वभूमी - ① सामूहिक विकास कार्यक्रम ② राष्ट्रीय विकास कार्यक्रम ③ वल्लभराय मेहता समिती</p>
<p>ANS 2</p>	<p>* प्रस्तावना (साधन संपत्तीवर आधारित)</p> <p>* विविध नैः साधन संपत्ती - जमिन, पाणी, जंगले, खनिजे सरोवरे-नद्या, ऊर्जासाधन</p> <p>* गा. विकासातील महत्व - ① लोकांच्या गरजांची पूर्तता ② ऊर्जासाधनांची निर्मिती ③ शेती विकास ④ औद्योगिक विकास ⑤ ग्रामीण विकास ⑥ लोकविकास</p> <p style="text-align: center;"><u>किंवा</u></p> <p>* प्रस्तावना - (ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवर आधारित)</p> <p>* स्वातंत्र्योत्तर गा. अर्थव्यवस्थेतील बदल -</p> <p>① शेती विकासाचा घातना ② लघु उद्योगांच्या विकास ③ क्षेत्रीय विकास ④ शेती यांत्रिकीकरण ⑤ विभाग वेतनात वाढ ⑥ पायाभूत सुविधांचे विकास</p>

ANS
3

* प्रस्तावना - (पायाभूत सुविधांवरु आधारित)

* पायाभूत सुविधासंकल्पना -> विकासासाठी अत्यावश्यक असणाऱ्या सुविधा -

- * शा. विकासातीत अहत्व -> (I) आर्थिक विकासाचा्यालना (II) शैली विकास
- (III) कृशिरु व लघु उद्योगांमध्येवाढ (IV) इंधन वचना (V) खेड्यांचा विकास
- (VI) ग्रामणि हस्पाई इतणान वाढ (VII) मलदवाहलरुक :
किंवा

* प्रस्तावना (पतपुरवण्याशी निगडलल)

- * ग्रामणि पतपुरवठ्याची साधने - (I) सलत्यात्मक सहकारी बँका, पतपेठणा व्यापारी बँका, प्रादेशिक ग्रा. बँका, जावार्ड
- (II) बलरु संस्थात्मक - सावकान, व्यापारी दलाल, निधीनिघरुकरु

ANS
4

* प्रस्तावना - (ग्रामणि दारुड्रयवरु आधारित)

- * ग्रामणि दारुड्रयाचे परीणाम - (I) सामाजिक-आर्थिक अधोगती
- (II) आत्महत्या (III) सामाजिक संघर्ष (IV) गळुगोवरु आधारित अत्याचारु
- (V) विकासात अडथळ (VI) मनुष्य बळ विकासाची लभत्या

किंवा

* प्रस्तावना (भूधारणेशी संबंघित)

- * स्वातंत्र्यातुवरु भूधारणा पद्धतीतील बदल - (I) जमिन वाटपललतल विषमता कमी लेठमाल अहत् (II) भूमिहगाना जमिनीचे वाटप (III) कमी धारणासेण
- (IV) शेतीजमिनीवरु लागवडील कढ (V) बलरु शेती वापरलल वाढ

ANS
5

टिपा टिहा (कोणत्याही दोन)

- (अ) ग्रामणि शिक्षण देवारीतल संभलत्या -> (I) सुविधांचा अभाव, शिक्षकांची कमतरता, दरुबलवत प्रश्नचिंहु, व्यवसाय
- (ब) सापकारी करु पुनरुवठ -> (I) वेळेत उपलब्ध अधिक व्याज, कागदोपत्री व्यापकारु पिळवणूक, जमिनी-मालमतीवरु शंका
- (क) ग्रामः उत्पाण संसाधने -> धरुपट्टी, सरकारी योजणेसंबंघी निधी, शिक्षण करु विकाषती कर, भाड
- (ड) स्वच्छतेचं अहत् -> आरोग्य, सामन्या रोजांना आरु, स्वच्छते नियंण